

Ansvars- og funksjonsbeskrivelse for operasjonssykepleiere

Operasjonssykepleie er avansert spesialsykepleie som optimaliserer pasienters operasjonsforløp og forbygger komplikasjoner og skader.

Formell kompetanse

Operasjonssykepleiere har autorisasjon som sykepleier i Norge (Lov om helsepersonell mv. LOV-1999-07-02-64 § 48) og masterutdanning i operasjonssykepleie (FOR-2021-10-26-3095)^[1] eller tidligere forskriftsfestet videreutdanning (FOR-2005-12-01-1385 og FOR-1999-11-17-1637).^[2]

Arbeidssted

Mastergrad/videreutdanning i operasjonssykepleie gir kompetanse til å jobbe klinisk som spesialsykepleier i operasjonsavdelinger, dagkirurgiske enheter, kirurgisk poliklinikk, akuttmottak, skadestuer og legevakt, sterilsentral og i katastrofeteam.

En operasjonssykepleier med mastergrad har i tillegg kompetanse til å lede, utvikle og formidle nye behandlingsformer og tjenester. Mastergraden gir også mulighet til videre akademisk karriere.

Hensikten med ansvars og funksjonsbeskrivelsen

- tydeliggjøre operasjonssykepleiers myndighet, ansvar og funksjonsområder
- være retningsgivende for klinisk utøvelse av operasjonssykepleie
- være et bindeledd mellom klinisk praksis og utdanningens studieprogram
- være en faglig plattform for lederskap av operasjonsvirksomhet, samarbeid, innovasjon, forskning og fagutvikling

OPERASJONSSYKEPLEIEFAGET

Operasjonssykepleie er et kunnskapsbasert fag med helsefremmende, forbyggende, behandlende og lindrende funksjoner. Der omsorg for operasjonspasienten står i fokus.

Operasjonssykepleie -er avansert spesialsykepleie som optimaliserer pasienters operasjonsforløp og forebygger komplikasjoner og skader.

Operasjonssykepleie er et eget fag med to selvstendige roller som er komplementære og gjensidig avhengig av hverandre. Den koordinerende operasjonssykepleieren har hovedansvaret for operasjonspasienten, herunder forebyggende tiltak mot infeksjoner, utilsiktet nedkjøling og leiringsskader samt organisering og koordinering av operasjonsstue og tilgjengelig personell. Den sterilt utøvende operasjonssykepleieren har hovedansvar for operasjonspasienten i det sterile området, med infeksjonsforebyggende arbeid, kirurgisk assistanse og instrumenthåndtering. Operasjonssykepleierne har ansvar for operasjonsstuen som en helhet, og alt utstyr som er nødvendig.

1. Direkte pasientrettet operasjonssykepleie

Pasienten og behovet for kirurgisk behandling/undersøkelse danner grunnlaget for operasjonssykepleiepraksis. Operasjonssykepleie vurderes og tilpasses hver enkelt pasient utfra dens iboende ressurser og sykdomshistorikk. Der inngrepets kompleksitet, operasjonsteknikk, krav til kirurgisk tilgang, ivaretagelse av aseptikk, forventet operasjonstid og potensiell risiko blir tatt hensyn til. Operasjonssykepleieres helhetlige kompetanse gir grunnlag for et handlingsrepertoar, der situasjonsforståelse, evne til å vurdere risiko, planlegge for eventuelle hendelser, være i forkant og handle raskt er avgjørende for pasienten. Kunnskapsgrunnlaget i operasjonssykepleie hentes fra et avansert og flerfaglig kunnskapsgrunnlag innen sykepleie, omsorg, medisin og kirurgi.

Herunder:

- mikrobiologi, hygiene og smittevern
- anatomi, fysiologi patofysiologi

- kirurgi, kirurgiske teknikker og undersøkelser
- sykepleie, omsorg og kommunikasjon
- kirurgisk sykepleie, pre-per og post
- aseptiske og antiseptiske teknikker
- instrumentlære, håndtering og sterilisering
- steriltforsyningsarbeid
- farmakologi og legemiddelhåndtering
- traumatologi og traumebehandling
- beredskap og krisehåndtering
- akutt medisin, observasjon og vurdering av akutt og kritisk syke
- pedagogikk
- arkitektur og funksjonalitet

Operasjonssykepleiere

- analyserer, vurderer og håndterer komplekse og kritiske situasjoner og vurderer risikomomenter ved kirurgiske behandling og undersøkelser
- observerer pasientens situasjon fortløpende, og iverksetter og evaluerer operasjonssykepleie tiltak relatert til kliniske tegn og symptomer hos operasjonspasienten.
- planlegger, organiserer og administrerer kirurgiske inngrep/undersøkelser
- klargjør og kontrollerer kirurgiske instrumenter og medisinsk teknisk utstyr
- identifiserer, vurderer, desinfiserer og dekker operasjonsfeltet sterilt
- utøver kirurgisk assistanse
- håndterer aseptiske- og antiseptiske teknikker
- gjennomfører kontrollrutiner som telling av kompresser, instrumenter og annet utstyr
- ivaretar kirurgiske instrumenter, sikrer funksjonalitet, korrekt rengjøring og sterilisering.
- håndterer biologisk materiale og ulike vevsprøver
- forebygger skader relatert til kirurgi, som leiringskader, trykkskader, utilsiktet nedkjøling (hypotermi) og blødning
- utøver situasjonstilpasset omsorg
- forebygger kirurgisk stressrespons
- lindrer stress og vinner tillit hos operasjonspasienten
- sikrer kontinuitet i det perioperative forløpet
- evaluerer, og kvalitetssikrer og dokumenter eget arbeid

2. Operasjonssykepleie ledelse og samhandling

Operasjonssykepleiere leder fagutøvelse på flere nivå. I det pasientnære arbeidet, på operasjonsstuen og i operasjonsenheten.

På operasjonsstuen organiserer og administrer operasjonssykepleiere tilgjengelige ressurser, samler operasjonsteamet og sørger for effektivitet og målrettet behandling. Har ansvar for logistikk og flyt av inn og utgående materiell, og sikrer en riktig hygienisk standard. På fag- og operasjonsenhets nivå sørger operasjonssykepleier for riktig utnyttelse av ressurser, samt bidrar til og kvalitetssikrer innkjøp av utstyr og forbruksmateriell. Operasjonssykepleier utvikler prosedyrer knyttet til kirurgiske inngrep, vedlikehold av instrumenter og utstyr, sørger for god logistikk, riktig prioritering av arbeidsoppgaver, effektivitet og gjennomføringskraft i operasjonsenheten.

Operasjonssykepleier leder relevant hygiene og smittevernsarbeid, og samhandler med ulike yrkesgrupper og avdelinger i steriltforsyningsarbeidet. Operasjonssykepleier er en del av det kirurgiske teamet med definerte oppgaver.

Operasjonssykepleiere

- sørger for effektiv drift av operasjonsstuer, avdelinger og klinikker
- vurderer behov for kompetanse, utstyr og lokaler, samt organiserer og iverksetter at riktig pasient får behandling på riktig operasjonsstue
- organiserer og fordeler arbeidsoppgaver innen det til enhver tid gjeldende ansvarsområdet, slik at oppgavene samsvarer med den enkeltes kvalifikasjoner
- delegerer bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellens kvalifikasjoner og den oppfølgingen som gis. (HPL 5).
- koordinerer og samhandler tverprofesjonelt med andre yrkesgrupper
- har beredskapsfunksjon og kan prioritere mellom ulike arbeidsoppgaver
- bidrar aktivt i prioritering av akutte traumer og kritiske situasjoner
- leder gjennomføring av «Trygg kirurgi» på operasjonsstuen
- er juridisk ansvarlig for eget arbeid
- utformer prosedyrer for håndtering og lagring av rent og sterilt utstyr.
- bidrar i anbud og innkjøp av utstyr
- bidrar til planlegging av operasjonsstuens utforming og funksjon.
- utøver forsvarlig bruk av ressursene og bidrar til en bærekraftig utvikling

3. Operasjonssykepleie fagutvikling, forskning og formidling

Operasjonssykepleier utfører selvstendig systematisk kvalitetsarbeid, fagutvikling, forskning og innovasjon. Operasjonssykepleier bidrar i forskningsprosjekt og tverrprofesjonelle samarbeid. Arbeider kunnskapsbasert og kan kritisk analysere problemstillinger, teorier og ulike informasjonskilder. Implementerer forskning, og nye teknikker for å bedre pasientbehandlingen og pasientsikkerheten.

Operasjonssykepleiere

- underviser og veileder pasient, pårørende, studenter og kolleger i faglige spørsmål og etiske utfordringer.
- anvender faglig kunnskap kritisk, og har en analytisk tilnærming til egen praksis.
- arbeider innovativt med industrien for å utvikle og forbedre medisinsk utstyr og produkter
- forbedrer og videreutvikler allerede eksisterende praksiser
- bidra i utviklingen av operasjonssykepleiefaget på et internasjonalt nivå.
- tar ansvar for undervisning, ferdighetstrening, simulering og kompetanseprogram og arrangere fagdager og konferanser.
- bidrar til at den enkelte medarbeider får anledning til faglig utvikling og kompetanseheving, med det mål å bedre kvaliteten og tilbudet til pasienten
- formidler faget kunnskapsbasert, internt i helseorganisasjonen, på universitet og høyskoler og eksternt på faglige konferanser og ved andre faglige arrangement.

Referanser

Arbeidsmiljøloven. (2005). LOV 2005-06-17-62 Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern.

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. FOR-2016-10-28-1250.

Forskrift om nasjonal retningslinje for operasjonssykepleieutdanning FOR-2021-10-26-3095. Kunnskapsdepartementet.

Forskrift om krav til mastergrad. (2005). Kunnskapsdepartementet.

Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr. FOR-2013-11-29-1373

Forskrift om medisinsk utstyr. FOR 2021-06-29-2296

Forskrift om smittevern i helsetjenesten. Forskrift 2005-06-17 nr. 610

Lov om helsepersonell mv. (1999) Lov 1999-07-02-64

Lov om spesialisthelsetjenesten mv. (1999). Lov 1999-07-02-61

NSF's, innsatsområder, vedtekter og prinsippprogram for perioden 2019-2023.

NSF. (2019)

Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere. Oslo: Norsk Sykepleierforbund.

Pasient- og brukerrettighetsloven. (1999) Lov om pasient- og brukerrettigheter:

Rammeplan for videreutdanning i operasjonssykepleie (2005), Utdannings – og forskningsdepartementet.

Smittevernloven. (1994) Lov om vern mot smittsomme sykdommer LOV-1994-08-05-55

Forskrifter og lover er hentet fra www.lovdatab.no